

Wat te doen bij dierverwaarlozing?

Wat doe je als je ziet dat een veehouder zijn dieren verwaarloost of dreigt te verwaarlozen?

Ga je daarover met hem in gesprek, meld je het bij het Vertrouwensloket Preventie Verwaarlozing Landbouwhuisdieren of doe je niets?

HENK TEN HAVE

FOTO: TWAM WIERMANS

Menno Douma (LTO) beheert samen met dierenarts Jan Veling (GD) het Vertrouwensloket Preventie Verwaarlozing Landbouwhuisdieren dat bijna elf jaar geleden door de veehouderijsector zelf werd opgericht. Het loket richt zich op de preventie van verwaarlozing van runderen, schapen, geiten en varkens. Onder het loket vallen drie vertrouwenssteams (voor Noord-, Midden- en Zuid-Nederland), elk bestaande uit een dierenarts en een adviseur met een bedrijfseconomische achtergrond. Samen kunnen ze op bedrijven waar de dieren niet goed worden verzorgd, kijken naar de reden daarvan en snel zoeken naar een oplossing. Bij grootschalige verwaarlozing en/of als de veehouder het vertrouwens-team niet op zijn bedrijf wil toelaten, wordt de nVWA ingeschakeld. Bij het vertrouwensloket komen meldingen van verwaarlozing en risicobedrijven veelal binnen via burgers, collega-boeren, dierenartsen en medewerkers van de bedrijfsverzorging en ki-service.

Animal cops

Het aantal meldingen van dierverwaarlozing was de afgelopen tien jaar vrij constant. In 2009 ging het om 48 meldingen. Verwaarlozing op bedrijven met rundvee wordt verreweg het vaakst gemeld. Volgens Douma komt dat doordat de rundveehouderij een zichtbare sector is. Varkensstallen daarentegen zijn veelal gesloten en daar komen ook maar weinig mensen binnen. "Wij hebben het beeld dat dierverwaarlozing op veel meer bedrijven speelt. Zeker als je het hebt over risicobedrijven, en die kunnen afzakken naar echte dierverwaarlozing."

Douma verwacht dat er in de komende jaren meer gevallen zullen worden gemeld, doordat er veel aandacht is voor het onderwerp dierenwelzijn. Zo heeft het kabinet de komst aangekondigd van vijfhonderd animal cops: politieagenten die zich moeten bezighouden met dierenleed. In Capelle aan den IJssel loopt sinds februari een proef met twee buitengewone opsporingsambtenaren met speciale bevoegdheden op het terrein van dieren-

welzijn. "Wij streven natuurlijk niet naar zoveel mogelijk meldingen. Maar als iedereen een goed oplet, zal er steeds minder sprake zijn van echte verwaarlozing."

Risicobedrijven

Op verreweg de meeste veebedrijven worden de dieren goed verzorgd, zegt Douma. Daarnaast is er een heel kleine groep waar de verzorging van de dieren duidelijk te wensen overlaat en waar het vertrouwensloket en/of de nVWA zo snel mogelijk moet ingrijpen. Tussen deze twee groepen in bevinden zich de zogenaamde risicobedrijven. Daar is ogenschijnlijk niet zoveel aan de hand, maar vakmensen kunnen aan bepaalde kengetallen zien dat de zorg voor de dieren afneemt. "Dierenartsen en veevoerleveranciers komen het vaakst op bedrijven en zijn steeds meer adviseur en begeleider van veehouders. Daarmee hebben ze ook een verantwoordelijkheid. Ze zien een scala aan kengetallen van de bedrijven, zoals sterfte, uierontsteking, klauwproblemen en vruchtbaarheid. Die kengetallen zeggen iets over de zorg voor de dieren. Klauwproblemen zijn we gewoon gaan vinden, maar dat zijn ze absoluut niet."

Je moet echter niet op één ding afgaan; er zijn meestal meerdere signalen die erop wijzen dat het niet goed gaat met de boer en zijn dieren. Naast slechtere bedrijfsresultaten zijn dat afzeggen van afspraken, niet in de stal mogen komen, niet betalen van rekeningen enzovoorts. Douma: "Aan een combinatie van signalen kun je dierverwaarlozing zien aankomen."

Als je ziet aankomen dat een veehouder minder zorg besteedt aan zijn dieren, wat dan? "Je kunt het zelf aankaarten bij de veehouder." Douma erkent dat dat voor veel mensen moeilijk is. "Je moet een drempel over. Een dierarts of veevoeradviseur kan het aan de hand van kengetallen ter sprake brengen. Hij of zij kan bijvoorbeeld zeggen dat er wel erg veel problemen met uiergezondheid voorkomen in vergelijking met andere bedrijven en aan de boer vragen wat volgens hem de oorzaak daarvan is."

De verslechterde verzorging van de dieren kan ook anoniem worden gemeld bij het vertrouwensloket. "Samen met het vertrouwensloket kan worden bedacht hoe met de betreffende situatie om te gaan. Het is niet altijd nodig om gelijk bij een bedrijf langs te gaan; soms vragen we mensen

eerst om de vinger aan de pols te houden. Later is het misschien nodig dat een vertrouwens-team naar het bedrijf gaat. We doen altijd iets met de meldingen, maar we hebben geen standaardaanpak", zegt Douma.

Op sommige bedrijven komen maar heel weinig mensen. Dan dŕven mensen dierverwaarlozing soms niet te melden bij het vertrouwensloket, omdat de veehouder vrij eenvoudig kan traceren wie de melding heeft gedaan en mogelijk rancuneus wordt. Maar: "Iedereen heeft de verantwoordelijkheid om er iets mee te doen: zelf of doorgeven aan bevoegde instanties", aldus Douma.

Voor dierenartsen is een meldcode voor dieren mishandeling in ontwikkeling. Volgens de code gaan dierenartsen hun klanten aanspreken op bijvoorbeeld slechte huisvesting en te weinig voer of water. Ernstige misstanden worden gemeld bij het vertrouwensloket en/of de nVWA. Douma: "Een meldcode voor adviseurs zou een volgende stap kunnen zijn."

Meer informatie

Het Vertrouwensloket Preventie Verwaarlozing Landbouwhuisdieren heeft een eigen website: www.preventiedierverwaarlozing.nl en folders met informatie over wat u kunt doen en waar u terecht kunt bij (vermoedens van) dierverwaarlozing.

Signalen opvangen

Een combinatie van onderstaande signalen kan duiden op dierverwaarlozing.

- Technische kengetallen groeien niet meer mee
- Het erf wordt steeds slordiger
- De dierenarts wordt zelden meer geroepen
- Er wordt niets hersteld of gerepareerd
- Rekeningen worden laat of niet betaald
- Abonnementen worden stopgezet
- De boer komt niet meer op bijeenkomsten
- De boer komt niet meer buiten de deur
- Er wordt veel geklaagd
- Afspraken worden afgezegd
- De telefoon wordt niet meer opgenomen
- De boer is besluiteloos
- De boer heeft vage gezondheidsklachten
- De boer wordt stil en teruggetrokken

(BRON: LOKET BOERENKANS)

Dierverwaarlozing is een lastig onderwerp om te spreken met de betreffende veehouder.